

JUDr. Jana Dubovcová
verejná ochrankyňa práv

Doporučene

Aliancia Fair-play
Zuzana Wienk
programová riaditeľka
Smrečianska 21
811 05 Bratislava

Váš list číslo/zo dňa
28.04.2014

Naše číslo
2368/2014/VOP

Vybavuje/linka
JUDr. Rosinová
02/48 28 74 06

Bratislava
29.09.2014

Oznámenie

Dňa 6. mája 2014 mi bolo doručené Vaše podanie, ktorým mi oznamujete skutočnosti nasvedčujúce tomu, že sa podľa Vášho názoru sudca a predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Štefan Harabin pri výkone štátnej správy súdov ako súdny funkcionár dopustil disciplinárneho previnenia podľa ustanovenia § 116 ods. 2 písm. b) a c) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s ustanovením § 42 ods. 1 a ustanovením § 42 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

V podaní uvádzate, že bodom 9 opatrenia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Štefana Harabina č. Spr 162/2009-20, vydaného dňa 24. septembra 2009, došlo k zmene zloženia senátu, ktorý rozhodoval v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Sžhpu/1/2009. Konkrétne zmena spočívala vo výmene JUDr. Zuzany Reissenauerovej a JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD., za JUDr. Eleny Berthotyovú a Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD.. Z pôvodných členov v senáte zostal iba JUDr. Igor Belko.

Ďalej uvádzate, že členovia senátu viackrát uplatnili námietky proti zmene zloženia senátu v dôsledku opatrenia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 162/2009-20, vydaného dňa 24. septembra 2009, avšak k zmene na základe námietok členov senátu nedošlo.

Vo vzťahu k bodu 9 opatrenia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 162/2009-20, vydaného dňa 24. septembra 2009, namietate, že: „je v príkrom rozpore so zákonom, ktorý nepripúšťa pridelovanie vecí sudcom inak ako prostredníctvom elektronickej podateľne (s výnimkou osobitných prípadov, o ktoré však v tomto prípade nešlo)“.

Na základe uvedeného uvádzate: „JUDr. Štefan Harabin teda vydaním Opatrenia č. Spr 162/2009-20 a rovnako aj následným nekonaním (napriek upozorneniam zo strany členov senátu) podľa nášho názoru hrubým spôsobom porušil povinnosti vyplývajúce z jeho funkcie

predsedu Najvyššieho súdu SR v zmysle ust. § 42 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z., čím sa zrejme dopustil disciplinárneho previnenia“.

Podľa ustanovenia § 120 ods. 7 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov návrh na začatie disciplinárneho konania možno podať na disciplinárnom senáte do šiestich mesiacov odo dňa, keď sa orgán oprávnený podať návrh dozvedel o disciplinárnom previnení, **najviac však do dvoch rokov odo dňa spáchania disciplinárneho previnenia**, a ak ide o disciplinárne previnenie, ktorého sa sudca dopustil zavineným konaním, ktoré má za následok prietahy v súdnom konaní, najneskôr do štyroch rokov odo dňa spáchania tohto disciplinárneho previnenia. Ak ide o priestupok alebo konanie, ktoré môže byť postihnuté sankciami podľa osobitných predpisov, môže inak oprávnený orgán odovzdať alebo postúpiť vec orgánu uvedenému v odseku 3 do jedného roka odo dňa jeho spáchania, inak návrh na disciplinárne konanie nemožno podať; lehoty na podanie tohto návrhu uvedené v predchádzajúcej vete musia byť aj v tomto prípade zachované.

Od opatrenia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. Spr 162/2009-20 už uplynulo **takmer päť rokov**, a teda uplynula objektívna prekluzívna lehota na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania.

Skutočnosť, že účinky namietaného opatrenia (č. Spr 162/2009-20) pôsobia a platia dodnes, lebo ho predseda súdu nezrušil, nezmenil, **nie je okolnosťou**, ktorá by mohla spôsobiť začiatok plynutia novej lehoty na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania, ani okolnosťou, ktorá by mohla zvrátiť uplynutie pôvodnej zákonnej lehoty na tento úkon.

Je zřejmé, že v dôsledku opatrení vtedajšieho predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Štefana Harabina zo dňa 24. septembra 2009, č. Spr 162/2009-20, a zo dňa 3. augusta 2010, č. Spr 101/2010-13 (ďalej len: „dotknuté opatrenia“), došlo k zmenám v zložení senátov vo **viacerých súdnych konaniach** vedených na Najvyššom súde Slovenskej republiky.

Vydanie dotknutých opatrení JUDr. Štefanom Harabinom už bolo, v súvislosti so zmenou zloženia senátu v iných konaniach ako uvádzate vo Vašom podaní, predmetom dvoch disciplinárnych konaní. **Ústavný súd Slovenskej republiky pritom uzneseniami zo dňa 30. októbra 2013, č. k. Pl. ÚS 116/2011-220 a č. k. PL. ÚS 93/2011-45, návrh navrhovateľky (bývalej ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky) zamietol.**

Ústavný súd Slovenskej republiky sa v rámci svojej rozhodovacej činnosti dotknutými opatreniami zaoberal nielen v rovine disciplinárnej zodpovednosti JUDr. Štefana Harabina, ale aj pri rozhodovaní o individuálnych ústavných sťažnostiach dotknutých účastníkov konania podaných podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky. Vo viacerých nálezoch pritom Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že došlo k porušeniu základného práva dotknutých účastníkov konkrétneho súdneho konania na neodňateľnosť zákonnému sudcovi.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo dňa 18. októbra 2011, č. k. III. ÚS 212/2011-140, okrem iného, rozhodol, že základné právo sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi, garantované ustanovením čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30. novembra 2010, sp. zn. I MObdov/22/2008, bolo porušené. Z odôvodnenia tohto nálezu vyplýva, že vydaním dotknutých opatrení došlo k zmenám v obsadení senátu v čase po pridelení veci na jej prerokovanie a rozhodnutie bez toho, aby na tieto zmeny bol existoval zákonný dôvod.

Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom zo dňa 13. augusta 2013, č. k. IV. ÚS 459/2012-73, rozhodol, že základné právo sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi, garantované ustanovením čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 25. augusta 2011, sp. zn. 1MObdov/4/2010, bolo porušené. Z odôvodnenia tohto nálezu vyplýva, že vydaním opatrenia predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 3. augusta 2010, č. Spr 101/2010-13, došlo k zmene v obsadení senátu v čase po pridelení veci na jej prerokovanie a rozhodnutie bez toho, aby na túto zmenu bol existoval zákonný dôvod.

Účelom náhodného pridelovania vecí je **ochrana práva účastníka konania na zákonného sudcu a jeho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi**. Rešpektovanie nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky je nevyhnutnou súčasťou právneho štátu. Nerešpektovanie nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky po jeho doručení **by potom mohlo byť disciplinárnym previnením** (odlišným od vydania dotknutých opatrení, s iným dátumom začatia plynutia zákonnej lehoty na podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania).

Majúc na zreteli tieto skutočnosti som sa rozhodla preskúmať, aké opatrenia prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky na ochranu základného práva účastníkov dotknutých súdnych konaní **po doručení vyššie uvedených nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky**.

Preto som si, podľa príslušných ustanovení zákona č. 564/2001 Z. z. o verejnom ochrancovi práv v znení neskorších predpisov, od orgánu riadenia a správy Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyžiadala informáciu, kedy boli Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doručené vyššie uvedené nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky a predloženie stanoviska, či predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na základe vyššie uvedených nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky prijal opatrenia na ochranu základného práva účastníkov konaní nebyť odňatý zákonnému sudcovi.

Podľa predloženého písomného stanoviska sa po zrušení rozhodnutia Ústavným súdom Slovenskej republiky postupuje podľa § 51 ods. 7 v spojení s § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Podľa ustanovenia § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu. Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

Podľa ustanovenia § 51 ods. 7 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ak bude vec súdu vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie vo veci, bude pridelená sudcovi, ktorému bola ako zákonnému sudcovi pôvodne pridelená; ak takéhoto sudcu na súde niet, pridelí sa vec náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom podľa rozvrhu práce.

Podľa poskytnutých informácií nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 18. októbra 2011, č. k. III. ÚS 212/2011-140, bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doručený dňa **31. októbra 2011**. Vec bola následne na Najvyššom súde Slovenskej republiky zaevidovaná pod sp. zn. 1MObdov 13/2011.

Z poskytnutých informácií vyplýva, že Najvyšší súd Slovenskej republiky, viazaný právnym názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky vysloveným v náleze zo dňa 18. októbra 2011, č. k. III. ÚS 212/2011-140, vec sp. zn. 1MObdov 13/2011 prejedná a rozhodne v senáte zloženom zo sudcov, ktorí boli jeho členmi v čase pridelenia veci, t. j. JUDr. Juraj Seman, JUDr. Zuzana Ďurišová, JUDr. Anna Marková, JUDr. Jana Zemaníková. Opatrením podpredsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, vydaným dňa 14. augusta 2014, na základe žiadosti riadiaceho predsedu senátu a sudcu spravodajcu zo dňa 10. júla 2014, v porovnaní s pôvodným zložením senátu dôjde k jednej zmene z objektívnych dôvodov. Pôvodný člen senátu JUDr. Peter Dukes, ktorý sa vzdal funkcie, bude na základe Opatrenia podpredsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. augusta 2014 nahradený novým členom senátu náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky zo sudcov obchodnoprávneho kolégia, ktorí nie sú, resp. neboli vo veci sp. zn. 1MObdov 22/2008 vylúčení.

Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 13. augusta 2013, č. k. IV. ÚS 459/2012-73, bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky doručený dňa 28. augusta 2013. Vec bola následne na Najvyššom súde Slovenskej republiky zaevidovaná pod sp. zn. 1MObdov 3/2013.

Podaním doručeným dňa 23. septembra 2013 vzal generálny prokurátor Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie v celom rozsahu späť a navrhol konanie zastaviť. Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie 24. októbra 2013 zastavil. O zastavení konania podľa poskytnutého stanoviska rozhodoval senát v zložení JUDr. Juraj Seman, JUDr. Anna Marková, JUDr. Darina Ličková, JUDr. Jana Zemaníková (teda sudcovia, ktorí boli členmi v čase pridelenia veci) a JUDr. Ľubomíra Kúdelová (ktorá nahradila JUDr. Petra Dukesa, ktorý sa vzdal funkcie).

Konštatujem, že vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti za vydanie dotknutých opatrení voči vtedajšiemu predsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Štefanovi Harabinovi nie je z dôvodu uplynutia zákonnej lehoty možné.

Preskúmaním postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky po vrátení vecí na ďalšie konanie na základe nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 212/2011-140 a č. k. IV. ÚS 459/2012-73 som nezistila skutočnosti, ktoré by odôvodňovali podozrenie zo spáchania disciplinárneho previnenia.

S pozdravom

